
Raadsvoorstel

Zaaknummer: Z/23/073558/339202

Datum collegebesluit: dinsdag 7 maart 2023

Datum commissievergadering: donderdag 23 maart 2023

Datum raadsvergadering: woensdag 5 april 2023

Soort Voorstel: Raadsvoorstel

Onderwerp: Opzeggen Dienstverleningsovereenkomst
maatschappelijke ondersteuning Voorschoten en
Wassenaar

Portefeuillehouder: Wethouder Zoetemelk

Programma: 4,5,6,7

Kernboodschap: De raad van de gemeente Voorschoten heeft de keus gemaakt om zijn samenwerking op de taken jeugd, Wmo en Werk & Inkomen te zoeken in de Leidse Regio. Hiervoor zijn al de nodige besluiten genomen. Uitgangspunt daarbij is dat we onze inwoners goede dienstverlening bieden waarbij nabijheid en integraliteit ook een belangrijke rol spelen. De gemeente Voorschoten en de gemeente Wassenaar werken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning samen op grond van een dienstverleningsovereenkomst. Om onze inwoners met meer focus van dienst te kunnen zijn constateert het college dat kijkend naar het verschil in visie de

samenwerking onvoldoende effectiviteit oplevert om de huidige samenwerking in stand te houden. Het handhaven van een kwalitatief goede dienstverlening aan de inwoner wordt steeds lastiger nu de gemeente Voorschoten met haar medewerkers in twee regio's met vele gemeenten moet samenwerken en afspraken maken. Door focus aan te brengen op zowel de beleidsmatige als uitvoerende activiteiten op het gebied van jeugd, Wmo en participatie verwacht het college de inwoners ook op de middellange termijn goed van dienst te kunnen zijn. Ook zal het de gemeente Voorschoten helpen bij de omklap van activiteiten naar de Leidse Regio. Om dat te realiseren wenst het college de dienstverlening aan de gemeente Wassenaar voor maatschappelijke ondersteuning te beëindigen door de dienstverleningsovereenkomst op te zeggen.

Bijlagen:

1. Dienstverleningsovereenkomst maatschappelijke ondersteuning Voorschoten en Wassenaar
1a. Bijlage bij dienstverleningsovereenkomst maatschappelijke ondersteuning Voorschoten en Wassenaar

Beslispunten:

Geen wensen of bedenkingen te uiten bij het voorgenomen besluit van het college over het opzeggen van de Dienstverleningsovereenkomst maatschappelijke ondersteuning Voorschoten en Wassenaar.

Relatie met:

Visie 'Een zelfstandig Voorschoten in de Leidse regio' uit 2019 en Coalitieakkoord 2022-2026 Voorschoten in verbinding vooruit

Inleiding en samenvatting

De gemeente Voorschoten wil, op basis van de visie 'Een zelfstandig Voorschoten in de Leidse regio' uit 2019 en ook het Coalitieakkoord 2022-2026 'Voorschoten in verbinding vooruit', zich voor het sociaal domein richten op een samenwerking in de Leidse regio.

De gemeente Voorschoten en de gemeente Wassenaar werken op het gebied van maatschappelijke ondersteuning vanaf 1 september 2021 samen op grond van een dienstverleningsovereenkomst. Dit betekent dat de gemeente Voorschoten taken voor de gemeente Wassenaar uitvoert. Het betreft taken op het gebied van Wmo, jeugd, Werk & Inkomen, zorg, onderwijs, cultuur, sport, gezondheid, kinderopvang, welzijn en subsidies. Deze taken worden ook wel aangeduid als sociaal domein.

De gemeente Voorschoten heeft in het coalitieakkoord al aangegeven ook voor het sociaal domein de focus naar de Leidse regio te willen verleggen om zo vanuit zelfstandigheid meer eenduidigheid in de samenwerking aan te brengen. De samenwerking in het sociaal domein is momenteel nog vormgegeven met een groot aantal gemeenten. De gemeente Voorschoten heeft al een begin gemaakt met het aanbrengen van deze focus door de inkoop van Wmo en jeugd in de Leidse regio onder te brengen en wil graag vervolgstappen zetten. De gemeente Wassenaar wil zich juist blijven richten op de samenwerking in de Haagse regio. Door de koers die de gemeente Voorschoten heeft ingezet en de koers die de gemeente Wassenaar kiest wordt de samenwerking steeds minder effectief en vormt deze in toenemende mate een belemmering voor een verdere uitbreiding van de samenwerking in de Leidse regio.

Het handhaven van een kwalitatief goede dienstverlening aan de inwoner wordt steeds lastiger nu de gemeente Voorschoten in twee regio's met vele gemeenten moet samenwerken en afspraken maken. Door focus aan te brengen op zowel de beleidsmatige als uitvoerende activiteiten op het gebied van jeugd, Wmo en participatie verwacht het college de inwoners ook op de middellange termijn goed van dienst te kunnen zijn. Ook zal het de gemeente Voorschoten helpen bij de omklap van activiteiten naar de Leidse Regio.

Om dit te realiseren wenst het college de dienstverlening aan de gemeente Wassenaar voor maatschappelijke ondersteuning te beëindigen door de dienstverleningsovereenkomst (hierna: de DVO) op te zeggen. Hiermee wordt de sturing en de integraliteit binnen het sociaal domein (verder) bevorderd. Dit komt de dienstverlening en de zorg aan inwoners ten goede omdat er meer eenduidigheid geboden wordt aan betrokken organisaties en professionals.

Het college kan dit besluit niet nemen voordat de raad in de gelegenheid is gesteld om wensen en bedenkingen uit te spreken.

Beoogd effect

Met het beëindigen van de samenwerking kan de gemeente Voorschoten zich meer focussen op de samenwerking in de Leidse regio en de eigen gewenste ontwikkelrichtingen voor opgaven in het sociaal domein.

Argumenten

1.1 Met het raadsvoorstel wordt de raad in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen over het voorgenomen besluit te geven

Op grond van artikel 160 lid 1 onder e juncto artikel 169 lid 4 van de Gemeentewet dient de raad vooraf inlichtingen te ontvangen en in de gelegenheid gesteld te worden wensen en bedenkingen kenbaar te maken als het college het besluit wil nemen een DVO aan te gaan of op te zeggen.

Om de samenwerking te beëindigen moet het college besluiten de overeenkomst op te zeggen. Het voorgenomen besluit moet worden voorgelegd aan de raad zodat deze eventuele wensen en bedenkingen kenbaar kan maken. Daarna kan het college besluiten om de DVO op te zeggen.

1.2 Met het raadsvoorstel wordt nagegaan of de raad de overwegingen van het college deelt om de overeenkomst op te zeggen

Het college heeft een aantal overwegingen om de Dienstverleningsovereenkomst te willen opzeggen.

Om onze inwoners met meer focus van dienst te kunnen zijn vanuit de koers die de gemeente Voorschoten heeft ingezet, levert de samenwerking met de gemeente Wassenaar steeds minder meerwaarde op

Twee jaar geleden heeft de gemeente Voorschoten samen met de gemeente Wassenaar besloten om de taken in het sociaal domein samen te blijven organiseren. Dat was destijds de beste keuze om de dienstverlening in het sociaal domein te continueren. Op dat moment hadden beide gemeenten er ook nog onvoldoende zicht op hoe ze in de toekomst de oriëntatie in het sociaal domein wilden (in)richten. Continuering van de samenwerking bood ook de mogelijkheid om daar meer tijd voor te nemen.

De gemeente Voorschoten wil, op basis van de visie 'Een zelfstandig Voorschoten in de Leidse regio' uit 2019 en ook het Coalitieakkoord 2022-2026 'Voorschoten in verbinding vooruit', de focus voor het sociaal domein verleggen naar de Leidse regio.

Inmiddels heeft de gemeente Voorschoten deze keuze al in gang gezet om zich voor het sociaal domein vanuit een zelfstandige positie te richten op de Leidse regio en de samenwerking in het sociaal domein ook daar te organiseren in plaats van in meerdere regio's met steeds verschillende gemeenten. Hiermee wordt de sturing en de integraliteit binnen het sociaal domein (verder) bevorderd. Dit komt de dienstverlening en de zorg aan inwoners ten goede omdat er meer eenduidigheid geboden wordt aan betrokken organisaties en professionals. Zo is inmiddels de overstap voor Wmo gerealiseerd en wordt die voor jeugd per 1 januari 2024 gemaakt. Hierdoor lopen de werkprocessen in de uitvoering van beide gemeenten steeds verder uit elkaar. Hetzelfde geldt voor de invulling van de beleidstaken. Ook wordt het steeds lastiger om dezelfde medewerkers inzetbaar te laten zijn bij beide gemeenten. Hierdoor nemen de voordelen van een samenwerking steeds verder af en is de samenwerking met de gemeente Wassenaar belemmerend voor de verdere omklap van taken naar de Leidse regio.

De gemeente Wassenaar wil zich blijven richten op een samenwerking met de Haagse regio, heeft andere beleidswensen en heeft een eigen beeld over hoe ze de uitvoering van de taken wil inrichten.

Duidelijk is dat beide gemeenten in de verdere ontwikkeling van het sociaal domein kiezen om dit te doen met andere samenwerkingspartners. Eerdere continuïteitsvoordelen die de samenwerking bood op het gebied van beleid en uitvoering zullen daardoor steeds verder verdwijnen.

Voor de gemeente Voorschoten is het van belang om nu een volgende stap te zetten in de focus op de Leidse regio. Dit geeft bestuurlijk en ambtelijk rust en helderheid. Dit vraagt om te besluiten de aandacht op de eigen dienstverlening te richten en te accepteren dat dit meerkosten met zich meebrengt in de wetenschap dat deze beperkter zullen zijn dan ons deel van de te verwachten meerkosten bij continuering van de samenwerking (minder meerkosten).

Door dit besluit krijgt de gemeente Voorschoten meer regie op de inzet van de personeelscapaciteit

Met dit besluit hoeft er geen afstemming meer plaats te vinden tussen de beide gemeenten over waar de capaciteit op ingezet wordt en kunnen beide gemeenten zonder benodigde afstemming hun eigen prioriteiten vormgeven. Het beheer (accounthouderschap) van de dienstverleningsovereenkomst vraagt ook geen ambtelijke inzet meer.

Door dit besluit kunnen medewerkers zich focussen op één gemeente

Dit besluit heeft personele gevolgen. In de overeenkomst zijn afspraken gemaakt over de transitie van personeel. Na de implementatie van dit besluit werken medewerkers nog maar voor één gemeente waardoor ze meer focus op de inwoner en het bestuur van de gemeente Voorschoten kunnen hebben en er minder belasting is voor medewerkers. De medewerkers die hun werkzaamheden thans in overwegende mate uitvoeren voor de gemeente Wassenaar kunnen op grond van wet- en regelgeving na het beëindigen van de DVO hun werk van rechtswege volgen naar de gemeente Wassenaar. Andere betrokken medewerkers zullen -met toepassing van een op te stellen sociaal plan- geplaatst worden in een van de organisaties. Indien een medewerker het zelf wenst kan hij mogelijk naar rato van diens werkzaamheden, in beide organisaties een aparte arbeidsovereenkomst krijgen.

Kanttekeningen

1.1 Dit besluit heeft organisatorische gevolgen

Dit besluit brengt een transitie van personeel met zich mee. Dit betreft medewerkers van het domein Mens & Samenleving. Dit kan gevolgen hebben voor de afgesproken resultaten van het domein Mens & Samenleving bijvoorbeeld omdat er capaciteit nodig is om dit besluit te implementeren. Het kan ook effect hebben op de keuze van medewerkers om hier te komen of te blijven werken. Tegelijkertijd zal het medewerkers ook de gewenste duidelijkheid geven over de toekomst.

Ook al wordt verwacht dat medewerkers gebaat zijn bij en uitzien naar duidelijkheid over hun positie binnen de gemeentelijke plannen en ambities geldt juridisch gezien wel dat de formele paden van medezeggenschap bewandeld moeten worden. De positie daarbinnen van de ondernemingsraad alsook het Lokaal overleg zijn aspecten die, gelet op de werkgeversrol van de gemeente, met zorg betrokken zullen worden in besluitvorming volgens de bestaande (wettelijke) kaders.

1.2 Het voorstel past bij de huidige ontwikkelingen maar heeft financiële gevolgen

Er zullen financiële middelen nodig zijn voor de transitie van personeel, ICT etc. Ook de ondersteunende functies zullen deels afgebouwd moeten worden. Daar is geen rekening mee gehouden in de begroting.

Inwonersparticipatie en communicatie

De medewerkers en de gemeente Wassenaar zijn geïnformeerd over het voorgenomen besluit van het college. In de boodschap is ook meegenomen wat dit betekent voor werkzekerheid voor medewerkers. De ondernemingsraad en het Lokaal overleg worden uiteraard bij het vervolgtraject betrokken.

Na het definitieve collegebesluit worden de adviesraden sociaal domein en andere samenwerkingspartners geïnformeerd.

De raad zal door het college regelmatig geïnformeerd worden over de voortgang van de implementatie van dit besluit.

Financiën

Onze dienstverlening aan de inwoner als zelfstandige gemeente met meer focus op de Leidse regio levert betere dienstverlening op maar heeft ook een prijs. Het opzeggen van de DVO brengt financiële consequenties met zich mee, zowel incidenteel als structureel. In onderstaande tabel wordt eerst ingegaan op de structurele consequenties. Deze worden afgezet tegen het continueren van de samenwerking, waarbij de focus van de beide gemeenten de komende jaren verder uiteen gaat lopen. Ook in dit geval zal aanvullende formatie nodig zijn om hier mee om te gaan. In onderstaande financiële tabel wordt binnen de opzegtermijn die tot 1 mei 2025 loopt voorlopig 1 januari 2025 als datum voor de personele transitie gehanteerd.

Eerste prognose financiële consequenties

Door de financiële consequenties weer te geven in scenario's wordt nadrukkelijk geprobeerd om een bandbreedte aan te geven. De opgenomen bedragen zijn een raming op een vroeg moment in het proces. Nadere afspraken met de gemeente Wassenaar over de voorwaarden en de gevolgen van de voorgenomen beëindiging, alsook keuzes over de eigen organisatie-inrichting kunnen op de kosten van invloed zijn.

Invloed op het begrotingssaldo

Het structureel begrotingssaldo van de gemeente Voorschoten is momenteel niet sluitend (stand na decembercirculaire 2022 is in 2026 € 198.000 nadelig). De beëindiging van de DVO zorgt voor structureel hogere lasten, waarvoor binnen het begrotingssaldo geen dekking beschikbaar is, en zal dit saldo doen verslechteren. Wanneer het uitgangspunt blijft om een structureel sluitende begroting op te leveren, zullen er elders keuzes gemaakt moeten worden.

Structurele kosten

		2023	2024	2025	2026	2027	Fte
+ = nadeel, - = voordeel							
Scenario 0.	Effect personeelskosten		132.000	132.000	132.000	132.000	1,71
Geen splitsing	Totaal		132.000	132.000	132.000	132.000	
Scenario 1.	Effect personeelskosten		132.000	172.000	172.000	172.000	2,54
Kosten	Saldo op overhead				207.000	98.000	

minimaal	Totaal scenario 1		132.000	172.000	379.000	270.000
	Verschil met scenario 0		0	40.000	247.000	138.000

Scenario 2. Kosten maximaal	Effect personeelskosten		132.000	414.000	414.000	414.000	4,54
	Saldo op overhead				207.000	98.000	
	Totaal scenario 2		132.000	414.000	621.000	512.000	
	Verschil met scenario 0		0	282.000	489.000	380.000	
	Verschil met scenario 1		0	242.000	242.000	242.000	

Incidentele kosten + = nadeel, - = voordeel		2023	2024	2025
Projectkosten ontvlechting sociaal domein		215.000	250.000	35.000
Bijdrage Wassenaar		-108.000	-125.000	-18.000
Frictiekosten personeel		68.000	57.000	
Totaal		175.000	182.000	17.000
Dekking Reserve Reorganisatie		175.000	182.000	17.000

Hogere personeelskosten

De hogere personeelskosten komen voort uit aanvullend benodigde fte's. Voor de diverse scenario's betreft dit het volgende:

- Scenario 0. Aanvulling op kwetsbare functies en zogenoemde éénpitters;
- Scenario 1. Aanvullende formatie noodzakelijk bij zogenoemde éénpitters, management wordt geminimaliseerd;
- Scenario 2. Gelijk aan scenario 1, maar dan met meer inzet op beleid en/of management.

Overhead

Als onderdeel van de DVO betaalt de gemeente Wassenaar een overheadtoeslag over het aantal Fte's dat wordt afgenomen. Met beëindiging van de DVO vervalt deze overheadtoeslag, maar de kosten die hier tegenover staan kunnen niet direct worden afgeraamd. Dit betreft o.a. ondersteunende formatie. In de berekening van het saldo op de overhead wordt uitgegaan van een afbouw van de ondersteunende formatie in drie jaar. Zoals uit de bovenstaande tabel blijkt, resteert er na deze afbouw een structureel nadeel op overhead van € 98.000.

Mogelijk extra materiële overheadkosten, bijvoorbeeld voor ICT of licenties, zijn in bovenstaand beeld nog niet verwerkt.

Incidentele kosten

In het voorgestelde scenario worden de projectkosten samenhangend met beëindiging van de DVO gelijkelijk verdeeld over de gemeente Voorschoten en de gemeente Wassenaar. Naast de projectkosten kan er ook sprake zijn van frictiekosten voor personeel. Bijvoorbeeld tijdelijke inhuurlasten omdat door de splitsing een functie niet kan worden ingevuld.

Dekking

Wanneer de besluitvorming over de splitsing rond is, zullen de structurele en incidentele effecten verwerkt moeten worden in de begroting.

Voor de incidentele kosten wordt voorgesteld deze te dekken uit de bestemmingsreserve reorganisatie. Ultimo 2022 bedraagt het saldo van deze reserve € 1.274.000, wat voldoende is om de incidentele kosten in 2023 t/m 2025 te dekken.

De structurele financiële effecten zullen moeten worden opgevangen in de meerjarenbegroting. Tot en met 2025 past dat nog binnen het begrotingssaldo, vanaf het ravijnjaar "2026" zal hiervoor nog dekking moeten worden gezocht. De financiële gevolgen zullen na het collegebesluit worden opgenomen in de kadernota.

Juridisch kader

Zowel het aangaan van deze Dienstverleningsovereenkomst als het opzeggen ervan behoort in overeenstemming met de bepalingen in de Gemeentewet (artikel 160 lid 1 onderdeel e juncto artikel 169 lid 4 van de Gemeentewet) voorgehouden te worden aan de gemeenteraad voorafgaand aan het besluit van het college.

Risico's

De onzekerheid over en de gevolgen van eventuele keuzes van de gemeente Voorschoten en de gemeente Wassenaar voor het organiseren van de taken op het gebied van het sociaal domein zijn risico's voor de continuïteit van de bedrijfsvoering in het domein Mens & Samenleving. Dit kan bijvoorbeeld effect hebben op de beschikbare capaciteit of het personele verloop en de werving van capaciteit. Dit heeft vervolgens effecten op de te leveren dienstverlening aan beide gemeenten. Hierbij is de keuze de effecten te accepteren of er tijdelijk meer externe inhuur op in te zetten. Indien dit ontstaat zal dit besproken moeten worden in de overleg gremia die hiervoor zijn ingericht. Om hierop in te kunnen spelen is er bij de incidentele kosten rekening gehouden met een budget voor personele frictiekosten.

Als in het gesprek met de gemeente Wassenaar zou blijken dat alleen de gemeente Voorschoten een kortere opzegtermijn wil hanteren is Voorschoten volledig verantwoordelijk voor alle kosten die verband houden met een eerdere ingangsdatum en ontstaat er dus een financieel risico. De beheersmaatregel zou in dat geval zijn om de splitsing een jaar uit te stellen.

Na beëindiging van de samenwerking ontstaat voor de gemeente Voorschoten het risico dat de onderdelen voor beleid en uitvoering in het sociaal domein te klein worden om alle bedrijfsvoering risico's zelfstandig aan te kunnen. Om dit risico te verkleinen kan mogelijk de samenwerking verder gezocht worden in de Leidse regio.

De inschatting van de extra benodigde formatieraming zoals aangegeven in de financiële paragraaf zal verder onderzocht moeten worden. Als daaruit blijkt dat de schatting bovenwaarts bijgesteld wordt levert dat een financieel risico op. Het structureel begrotingssaldo vanaf 2026 biedt hiervoor geen ruimte. Zie ook de financiële paragraaf.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

A.R. de Graaf,
gemeentesecretaris

drs. N. Stemerding,
burgemeester

Besluit

Zaaknummer: Z/23/073558

De raad van de gemeente Voorschoten;

Gelet op artikel 160 lid 1 onderdeel e juncto artikel 169 lid 4 van de Gemeentewet

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van dinsdag 7 maart 2023,

besluit:

geen wensen of bedenkingen te uiten bij het voorgenomen besluit van het college over het opzeggen van de Dienstverleningsovereenkomst maatschappelijke ondersteuning Voorschoten en Wassenaar.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op woensdag 5 april 2023

de griffier,

de voorzitter,

drs. B.J. Urban

drs. N. Stemerdink